

501. HELENAVEEN 14,2 km – 9,5 km

www.wandelgidslimburg.com
www.wandelgidszuidlimburg.com

Tijdens deze vlakke wandeling, wandelt u eerst een mooi stuk langs de Helenavaart. Dan loopt u het prachtige natuurgebied Mariaveen binnen. Na een stuk langs het water gaat u links door de schitterende Mariapeel. Aan het einde wandelt u nog door een mooi bos. Onderweg passeert u prachtige vennetjes en mooie natuur. Neem zelf proviand mee. Onderweg staan genoeg zitbanken. Langs de route staan veel infoborden. Via deze borden komt u meer te weten over de geschiedenis van dit gebied. Aan het einde komt u weer bij de sponsor, waar u binnen of op het leuke terras nog iets kunt eten en drinken. U kunt de wandeling inkorten tot 9,5 km.

GPS afstand	Looptijd	Hoogteverschil	Totaal omhoog
14,25 km	3.10 uur	15 m	15 m

Startadres: Hotel Eetcafé In d'Ouwe Peel, Oude Peelstraat 2, Helenaveen. U kunt uw auto parkeren bij de kerk

Wandelgids Limburg
www.wandelgidslimburg.com

501. HELENAVEEN 14,2 km – 9,5 km

1. Met uw rug naar het café en uw gezicht naar de Sint-Willibrorduskerk (A), het carillon (B), het oorlogsmonument in de vorm van een Pyramide (C), het oorlogsmonument “Jager verslaat zwijn” (D) en het kunstwerk “kiepkarren” (E), gaat u L.

(Beneden aan de routebeschrijving (blz. 4) staan meer bijzonderheden over de genoemde punten A t/m E, die u hier ziet rond de kerk/dorpsplein).

Meteen daarna aan de 4-sprong bij brug en ANWB wegwijzer gaat u L over het trottoir richting Griendtsveen, met rechts van u de Helenavaart, waarin een kunstwerk staat. Negeer zijwegen. Na 350 m, waar de doorgaande weg naar rechts buigt, gaat u L (Rector Nuijsstraat) over de klinker- asfaltweg.

(Als u hier even de doorgaande weg RD volgt, komt u bij de Protestantse/Hervormde kerk (1887) met rechts, naast de ingang van de kerk, de zondagsschool en links de predikantenwoning. In de voortuin van de predikantenwoning staat een oorlogsbunker, de enige overgeblevene van de vier, die in 1939 in en nabij het dorp zijn gebouwd).

Volg nu de asfaltweg, die naar rechts buigt met links van u een voormalig zijkanaal (wijk) van de Helenavaart.

(Na de bocht naar rechts passeert u links bij huisnr. 13 A de hoge voormalige turfstrooiselfabriek (1881)).

Aan de T-splitsing, voor de Helenavaart, gaat u R. Na 100 m steekt u L, via bruggetje, de Helenavaart over. Meteen na het bruggetje gaat u bij wandelknooppunt (wkp) 89 L (57) met links van u de Helenavaart.

(De 15,7 km lange Helenavaart, een zijkanaal van de Noordervaart, is tussen 1853 en 1880 door de Maatschappij Helenaveen gegraven om turf af te voeren. In Meijel mondt ze uit in de Noordervaart. Het kanaal is al lang geleden gesloten als vaarwater. Alleen roeiboten komt u nog tegen).

Na 1 km gaat u aan de 4-sprong bij brug, zitbank, oorlogsmonumentje “sporen die bleven” en wkp 57 R (50) over de brede grindweg. U passeert 2 veeroosters en volg dan de grindweg door het bos.

(Als u voor de tweede veerooster, via het klaphek over het brede graspad gaat, komt u na 100 m bij zitbank en een oude grenssteen, horende bij “Historische Peellimieten 1716”. Voor meer info zie infobord. U loopt hier de provincie Limburg binnen. U kunt bij dit bord het bospaadje nemen dan komt u weer uit op de brede grindweg).

Bij parkeerplaats, infoborden, wegwijzer en wkp 50 gaat u R (53/rood) langs het stenen gebouw. Negeer zijpad rechts en na 100 m voorbij het gebouw, gaat u aan de 3-sprong, bij wkp 53, R (54), met links de picknickbank, richting ijzeren hek.

(Voorbij het brede hek ziet u rechts de schaapskooi).

*(In de lammetjestijd (15 maart tot 30 april) loopt u bij wkp 53 RD. Aan de T-splitsing buigt het pad naar links (rood). Ga dan verder bij **** (laatste zin) in punt 2).*

Even verder loopt u door de mooie veenheidevelden van het Mariaveen.

(Mogelijk ziet u hier Nederlandse landgeiten, die het natuurgebied begrazen).

2. Na 700 m gaat u aan de 4-sprong bij zitbank R (54/rood) door het klaphek en volg het brede pad.

(Een eindje verder ziet u links mooie vennetjes).

U passeert een veestal en links ziet u nog een grote plas, die ontstaan is door de turfwinning. Ga door het volgende klaphek en volg het bospad. U verlaat het bos en volg dan geruime tijd het pad door het prachtige open landschap.

(Na enige tijd ziet u bij zitbank rechts nog een mooi ven).

Bij houten klaphek buigt het pad naar links (rood). ** Bij breed ijzeren hek gaat u door het klaphek.**

3. Aan de 4-sprong, met zitbank bij wkp 54, gaat u R (55).

*(Degene die 9,5 km loopt, gaat hier RD (51). Negeer zijpad rechts en volg het pad 1,3 km RD. Aan de 3-sprong gaat u L. Na 40 m gaat u aan de 3-sprong bij wkp 51 L (50). Ga nu verder bij **** in punt 4).*

Bij breed ijzeren hek gaat u RD door het klaphek en loop dan RD met links van u een vaart, een voormalige antitankgracht. Aan de T-splitsing bij woning en wkp 55 gaat u L over de asfaltweg. Meteen daarna bij het volgende wkp 55, infobord “Defensiekanaal” en zitbank met de tekst “de pieël in branck” (tekst liedje Rowan Heze) gaat u L (20/Kanaalweg) over de doodlopende asfaltweg, die vlak daarna een veldweg wordt. De beschrijving kan nu even weg want u loopt nu 2,2 km RD met links van u het Defensiekanaal/Mariapeel en rechts akkers.

(Na 1,6 km passeert u rechts een groene schuilhut met zitbank en 150 m verder passeert u rechts een picknickbank).

Aan het einde van het kanaal gaat u RD over de brede veldweg.

(Na 150 m ziet u rechts een vijver. Nog eens 300 m verder ziet u links een prachtig meer/ven).

4. Aan de kruising, aan het einde van het links gelegen grote meer, gaat u bij wkp 20 en zitbank L (52) met links van u het grote meer waarin hout staat.

(Een prima pauzeplekje na 8 km. Dit punt is waarschijnlijk het meest gefotografeerde punt van de Mariapeel).

Volg nu circa 2,5 km dit bredere pad RD door de mooie Mariapeel.

(U passeert weer enkele mooie vennen. De circa 1400 ha. grote Mariapeel is een hoogveen-achtig natuurgebied dat beheerd wordt door Staatsbosbeheer. Samen met Deurnese Peel en het Grauwveen is het sinds 1993 een beschermd drasland. De Mariapeel bestaat uit de gebieden Mariaveen, Driehonderd Bunder en Horster Bunder).

Na circa 1,5 km buigt het pad, bij wkp 52, naar links (51) en wordt een breed bospad. Na 700 m loopt u aan de 3-sprong bij wkp 51 RD (50).

(Rechts passeert u een infobord "Crashplek van een Britse bommenwerper", links staat een oorlogsmonument "Herrezen uit de vergetelheid").

****** Na 300 m gaat u bij de parkeerplaats, infoborden, wegwijzer en wkp 50 R (57). U passeert weer de 2 veeroosters. Aan de kruising bij zitbank en wkp 57 steekt u, via de brug, de Helenavaart over en loop dan RD (58/geel) door de eikenlaan. Na 250 m loopt u voorbij afsluitboom RD over het bospad door de Deurnese Peel/Broemerbos. Na 250 m gaat u aan de kruising bij wkp 58 L (87). Aan de T-splitsing gaat u L over de brede bosweg. Meteen daarna, aan de 3-sprong, gaat u R.**

5. Aan de T-splitsing gaat u R (gele pijl), over het brede pad door de bosrand. Aan de volgende T-splitsing, bij zitbank, weiland en wkp 87, gaat u L (86). Steek nu meteen, via twee houten klaphekjes, het hier smalle weiland over en volg het smalle pad RD door de bosstrook met rechts van u een sloot. Ga aan het einde door het klaphek en loop dan bij infobord en zitbank RD over de veldweg. Steek de doorgaande weg over en ga L over fietspad. Negeer zijwegen en volg de doorgaande weg, die even verder naar links buigt, RD. U loopt weer Helenaveen binnen met zijn beschermd dorpsgezicht.

(Helenaveen en Griendtsveen zijn de enige voormalige hoogveenkoloniën in Zuid-Nederland. Bij huisnr.10 passeert u links de dorpschool De Peelparen, die gelegen is aan het Koning Willem III plein/parkeerplaats).

U komt weer bij het café, de sponsor van de wandeling, waar u binnen of op het leuke terras nog iets kunt eten of drinken.

A Sint-Willibrorduskerk (1950-1951)

De vorige kerk, die op deze plek stond en die de noodkerk (1857) verving, werd tussen 1878-1882 gebouwd. Bij de brand van 20 november 1944, de dag waarop Helenaveen en omgeving bevrijd werd, werden veel gebouwen door terugtrekkende Duitse militairen in brand gestoken. Zo ook de kerk, de pastorie en het er naast liggende klooster (Huize St. Anna) van de zusters Franciscanessen, werden totaal vernield.

B Carillon Jules de Corte

Het 23 klokken tellend carillon Jules de Corte, is een herinnering aan de op 71 jarige leeftijd overleden Jules de Corte, liedjesschrijver, componist, pianist en zanger. Enkele bekende liedjes van hem zijn: De vogels, Ik zou wel eens willen weten, Hallo Koning Onbenul en Als je overmorgen oud bent. Hij is in het vlakbij gelegen Deurne geboren. Hij stamde uit een familie van Belgische immigranten (uit Ruddervoorde/West Vlaanderen). Op eenjarige leeftijd werd hij door een medische fout blind. Hij bleek bij orgel- pianolessen op het blindeninstituut echter zoveel aanleg te hebben voor muziek dat hij in staat was daarvan zijn beroep te maken. Hij schreef honderden liedjes en trad op in theaters. Jules de Corte was daarnaast op zondag kerkorganist. Hij begeleidde in Helenaveen, waar hij ook woonde, de Nederlands-Hervormde gemeente, de gemeentezang. De Corte overleed op 71-jarige leeftijd vanwege hartproblemen. Hij was tweemaal gehuwd; uit zijn eerste huwelijk werden zijn zes kinderen geboren.

C Oorlogsmonument in de vorm van pyramide

Op 4 mei 1985 werd tijdens de jaarlijkse Dodenherdenking het monument onthuld ter nagedachtenis aan de Helenaveense mensen die als gevolg van oorlogsgeweld en deportatie waren overleden. Tegen het geheel rust een driehoekige steen die het dak van een woning suggereert. Op deze steen zijn 22 namen van Helenaveense oorlogsslachtoffers gegraveerd.

D. Het oorlogsmonument “Jager verslaat zwijn”

Op initiatief van de gerepatrieerden van de kerkrazzia van 8 okt. 1944 werd dit monumentje in 1956 opgericht. Het stelt een jager voor die een everzwijn overwint! Het is een tufstenen beeldje, staande op een pilaar van tufsteen. Op zondag 8 okt. 1944 vonden er in heel Noord-Limburg en delen van Noord-Brabant kerkrazzia's plaats. Er werden 2805 mannen tussen de 16 en 65 jaar gearresteerd. Het merendeel werd tewerkgesteld bij de Hermann Göring-Werke (staalfabrieken) in Duitsland. De meesten van hen hebben de oorlog overleefd. Voor 121 gearresteerden geldt dit niet. In het kleine Helenaveen werden maar liefst 143 mannen opgepakt waarvan er 26 zijn overleden

E. Het kunstwerk Kiepkarren

De drie kiepkarren, afkomstig uit het Mariaveen, werden hier in 1978 geplaatst t.g.v. het 125-jarig bestaan van het dorp Helenaveen. Het geheel herinnert aan de periode dat er in Helenaveen nog volop verveend en ontgonnen werd. Met dergelijke kiepkarren werd de later machinaal gestoken turf vanuit de Mariapeel naar de laadplaats halverwege de weg Griendtsveen-Helenaveen vervoerd.

Helenaveen is ontstaan in 1853 toen Jan van de Griendt, een opzichter van Waterstaat, een stuk Peelgrond (610 ha.) kocht van de gemeente Deurne. Dit om de 3 tot 7 m dikke turf te gaan exploiteren die in de grond zat. Arbeiders uit alle delen van Nederland, maar ook uit België kwamen hier werken. Er ontstond een nederzetting die naar de voornaam van zijn vrouw, Helena Panis, werd genoemd. Het kanaal werd ook naar haar genoemd. In 1856 telde Helenaveen al 185 inwoners. Naast turfsteken werd er ook geld verdiend met tabak. Op peelgrond groeien tabaksplanten goed en in 1870 deed de tabakscultuur zijn intrede in Helenaveen. Na 15 jaar werd de teelt echter beëindigd wegens te grote concurrentie van de goedkopere tabak uit Indië. In 1910 begon het grauwveen echter op te raken en werd steenkool een steeds grotere concurrent van turf. Men werd gedwongen van turf over te stappen op landbouw en veeteelt. In de jaren 20 van de 20^e eeuw kwam de turfgraverij bijna helemaal stil te liggen. De bewoners schakelden toen voornamelijk over naar veeteelt en het telen van groenten op grond.

Auteur: Jos Wlazlo

Het Auteursrecht van deze tekst en het Databankenrecht op deze route ligt volledig bij de auteur. Niets van deze wandelroute mag worden gekopieerd, verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder toestemming van de auteur.